ALTIN YAPRAK

BAFRA HALKEVİNİN AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ

SAYI – 20

İÇİNDEKİLER

1 – 1 – 1 1 9 3 7

İŞEVİ : BAFRA HALKEVİ
Mes'ul ve yayın direktörü : Niyazi DOĞU
Basıldığı yer : Vatan Basımevi - BAFRA

ALTIN YAPRAK

Sayı : 20 Ayda Bir Çıkar Kültür Dergisi 31 - 12 - 1936

Yeni Yıl Başlarken

Tabiatın şaşmaz kanunu, ömrümüzü bir yıl daha yıprattı. Buna yanmıyoruz. Bir yıl içinde ulusal alanda yarattığımız eyiliklerle öğünmek aklımızdan geçmiyor. İçimizi gemiren üzüntü şudur : Cumhuriyetin bir asırdan uzun süren kocaman bir yılını umduğumuz kadar verimli geçirebildik mi ? Ulusal ve sosyal ödevlerimizden tasarlayup başaramadıklarımız nelerdir ? Yapamadıklarımızın illeti nedir? Hatalı hareketlerimiz neden doğmuştur ? Niçin daha çok faydalı olmadık ?

Korkmadan, yılmadan sualleri çoğaltabiliriz. Cumhuriyet çocuğu, ülkü mihrabında el bağlayup kendi kendini sorguya çekmeden asla ürkmeyecektir. Biz her yıl başında çalışmalarımızın pilançosunu önümüze serüp derin, derin düşünmek mecburiyetindeyiz.

Ödevler sayısız olabilir. Bunları bir yıl içinde başarabilmenin güçlüğü meydandadır. Bütün bu endişelerden kuvvet almak ihtiyacındayız. Bizim neslimizin mayası güçlüklerle yuğuruldu. Biz muhali mümkün kılan bir iradeye baş eğdik.

Her yıl değiştikçe biz dinçleşiyoruz. Ebediyet yolcularının sayısı artıyor, eksilmiyor. Yolumuz her yıl bir asır daha kısalıyor.

İçimizden ayrılanların son nefesi bile bizim için bir kuvvettir : Onlar geride bıraktıklarına inanarak göçüyorlar.

* * *

Yıl başı hayır çağıdır. Yiğitler çemreniniz. şereflerinizi emeklerinizin güçlüğü ile ölçeceksiniz. Ölçüsüz şeref, Türk çocuğunun hakkı olduğu kadar nasibidirde..

Gönüllerinizi ülkü kaynağında bir daha yığkayınız iradeleriniz ancak bu sayede çelikleşecektir.

* * *

Devletin yarattıkları karşısında Gençliğin ülkü hamlelerini sıralıyalım. Dünden daha çok çalışmak boynumuzun borcudur.

Bizi gıbta ile seyreden, hareket ve hamlelerimizi adım adım takip eyleyen on dört yaşındaki Cumhuriyet Çocuğuna hiç dönüp bakıyormusunuz ?

Onun gözlerindeki şimşeklere dikkat ediyormusunuz ? Artık hiç endişe etmeyiniz : İşte size en büyük heyecan kaynağı .. Tükenmez bir varlık . .

Arkamızda, bütün kuvvetlerin en büyüğü yiğit Çacuklar, önümüzde ülkümüzün ülviyeti, gönüllerimizde inancımızın ateşi bizi kuşku yokki amacımıza ulaştıracak iksirlerdir. Bu şartlar içinde bulunan bir ulusun yeni yılı elbette kutlu olacaktır. Gençlik bu kutlu kafilenin en başında buluniyor. Yolumuz açıktır arkrdaşlar.

ALTIN YAPRAK

Bafra İçin...

K. SÖZEN

Yeni hayatın duru görünüşü karşımızda, bütün parlaklığıyle canlandığı gündenberi içimizi kemiren bir dert var: Bozkırlar, ölezliğin hortlamış heyulası gibi görünüyor bize.. Ürkiyoruz bu manzaradan.. Çıplak dağları, homnrtusu eksik birer dev sanıyoruz.. Yeşil olmayan her bölge ezalı iğne gibi batıyor kalbimize..

Yeni Türkiyeyi yem yeşil görmek istiyoruz: (Yeşil yurt) iştiyakı benliğimizi sardığı şu dakikada (Bafra) ve çevresi bütün hüvviyetile ortaya çıkıyor: (Nebiyan) dağları eteklerinde, Karadenize doğru uzanan (Yeşil Ova) doyulmaz bir manzara teşkil ediyor, Sayısız hayat unsurları tabiatın çömertliğine eşsiz bir misal olarak fışkıriyor burada..

***

Hayatı, asırlarca dar bir çerçeve içinde gören, yaşamayı - koyu karanlıklarla dolu mevhum bir akibetin - kendi sanışlarınca ebediyyetin kısa bir geçidi sanan dünkü adam için Bafranın yeşil ovasına, bu büyük hayatî hazineye (Çorak) demekten başka çare var mıdır ?

Hayatı çorak bir geçit sananlar için (Bafra) vahim bir duraktır.

Onlar ot gibi bitti ve kuruyup gitti... fakat Çorak durmaksızın hayet fışkırmakta devam ediyor.

Tahtadan bir metre mik'abının loş, izbe ve küf kokan zeminliklerinde (Mâsuva)dan tecerrüt edenlere bu hakikatları anlatmaya imkân yoktu.

***

Eğer (Kızılırmak) sayısız asırlardanberi ana yurdun her bucağından toplayup getirdiği, hayat unsurlariyle öğüp yarattığı bu güzel ovaya (Çorak) deneceğini bilse idi, emin olunuz ters akar, bu bölgeyi kızgın güneş altında cayır, cayır yakardı.

Eğer, (Karadeniz) ılık ve rutubetli havasiyle cennete çevirdiği (Bafra) ülkesinin daha çok sivrisineklere yarayacağını bilse idi, (Deli poyraz) a en büyük duşman kesilir, yeşil ovayı azgın dalgaları arasında hırpalayıp emerdi.

***

Eski kafa ne derse desin: Bafra, bizim yeniden yaratmağa özendiğimiz Türk dünyasına en yakın bir örnektir. Burada, en büyük hazinemiz topraktan en lüzumlu ve faydalı ürün almak için hiç bir zahmet ve meşakkate ihtiyaç yoktur. Bafralı yurddaş, bu mazhariyeti eyice içine sindirebilmek için bozkırları ara sıra rüyada olsun görmelidir.

Ağacı sevmek, yeşilliğe gönül bağlamak Bafralıya daha çok yaraşan bir aşktır.

Aşk ve neş'e yurdu Çocuklarına yakışanda budur.

***

Yaratıcı zihniyet Türk Çocuklarının benliğini sarar sarmaz bakınız manzara nasıl değişiyor:

Bir kaç ecnebinin aç gözünü doyuramayan rejinin silüeti bile meydanda yoktur.

Bizi uzaklara götüren trende, Torus dağlarının yalçın yamaçlarında kuş gibi uçan lokomotifin kükreyüp kayışına bakarken, Yeşil ova gözümün önüne geldi.

Her sinyal sesinde (Nebiyan) ve (Dütmen) nin kulakları çınlamiyormu saniyorsunuz ?

Türk Çocuklrına gurbeti unutturan çelik raylar, Altınyaprağın ta kendisidir. Yurdun bir başından o bir başına doğru up uzun uzanan raylarda gördüğümüz munis parlayiş Bafra köylüsünün gülümseyen yüzüne benziyor.

Eli saldırmalı haydut yapılı reji kolcusu yerine önü düğmeli güler yüzlü kondoktörler dolaşıyor.

Bu kıyasların verdiği derin huzur içinde lokomotifin asabi kıvrımlarla yükselen kara dumanlarına bir (Bafra maden) le karşılık vermek istedim, Her iki duman, yakın istikbale daha evvel kavuşmak ister gibi bir birine karışup uzaklaşıyor sandım. Altınyaprakla kara elmas el ele vermiştir, Çocuklar! Çelikleşen Türkiye bu iki unsurdan feyz aldı: İlerliyoruz.

***

Demek oluyor, ki (Bafra) Cumhuriyet ülküsü içinde kendi payına düşen ödevi fazlasiyle başarmaktadır. Ülkümüze son olmadığına göre, sabanı yakalayup yeşil yamaçlara daha çok sarılmak boynumuza borçtur.

Geri zihniyet, Cumhuriyet Çocuğunun bir fisgesine bile dayanamaz artık.. İleri hayatta ise sivri sineğin esasen yeri yoktur: Bunun için (Bafra) nın dünden çok parlak ününü görmek istiyoruz.

Çorak, göğsünde milyon besleyen bir cennet parçası olmaya cidden layıktır.

Evliya Çelebinin (Çok acayıp ve garip) bulduğu Kızılırmak köprüsünün pek yakında yerinde yeller esecek. Şimdi orada Cumhuriyet yaratıcılığının büyük bir abidesi yükseliyor. Bu anıt Çorağın istikbali için eyi bir müjdedir. Yurdlarını sıhhatları kadar sevdiklerine inandığım Gençliğin (Bafra) nın (Vahim) havasını bir (Efsane) yapacaklarına asla şüphe etmiyorum.

Yeşil Türkiye ülküsünün modeli saydığım Bafrada, bu yeşil yurdun uyanık Halkından idemiz kadar yüksek ve derin bir (Kültür) bekliyoruz. İçinde bulundukları sayısız nimet ve mazhariyetlerin şükran borcu ancak (Kültür) aşkiyle ödenebilir.

Çok yakın ve parlak bir istikbalin eşiğinde bulunan ülkenin dik başlı Çocuklarına hitap ediyorum:

Kültürleşmiş (Bafra) görmek doyulmaz bir manzaradır. Bafrayı sevenler için en necip dilek bence bu olmalıdır.

Kubilây

Salih Zeki Aktay

(23 Kânunevvel Kubilây günü idi . Bu münasibetle Üstat Salihi Zekinin « Asya Şarkıları » ndan aldığımız bu güzel şirini neşrediyoruz .)

Ölmedin , sen ölmedin , ölmedin ey Kubilây :
Lâl renkli kanından boyandı göklerde ay .

Bir günde tarih oldun , kıvırcık perçeminle ,
Güneş şanla doğarken yüksek şanını dinle .

İğrenç eller hıncını alıyorken canından ,
Fecirler takdis ile renk aldılar kanından .

Ayetli bir bayrağa geçirmişler başını ,
İmanlı Gençler aşkla öpecekler taşını .

Ölmedin civan , başın heykellerde yükselir ,
Ruhun bir zafer gibi semadan bize gelir .

Sen bir iman , fazilet , kanaat şehidisin ,
Fazilet sabahına , nurlar saçacak sesin .

Asil ölümün senin Türkün en asil sesi ,
Yüksek ölümün senin , imrendirir herkesi .

Cehalet , korkunç yüzlü , korkunç gözlü cehalet ,
Lânet hırsın kanıyle boyanan ağza lanet !..

İfrit yüzlü ejderler o kevserden içmedi ,
Uğrunda gittiğin gayeler değişmedi .

Onlar ebedî kirle gayyaya gömülsünler ,
Simsiyah zebaniler levslerine gülsünler ...

Kubilây sen ölmedin , ölmedin ey Kubilây !
Lâl rengi kanından boyandı Bayrakta ay .

Sen bir iman , fazilet , kanaat şehidisin ,
Bir cennet sabahına ışık açacak sesin ...

Son Senelerin

Türklük Ceryanları

Dr. N. Divitcioğlu

Türklük âleminde umumî bir uyanıklık başladı .

Bu uyanıklık zemin ve muhitin verdiği fırsat ve müsaade derecesinde hareket, isyan , ihtilâl , istiklâl şeklinde mevzii veya umumî bir şekilde kendini gösteriyor .

Esir Türklük âlemi için , manevî bir istinatgâh olan Türkiyenin numunei imtisal olarak yaptığı rönesans, on beş sene geçmeden çok uzak Türk diyarlarında ta orta asyada , ıssız gobi çölünün kapısındaki küçük ve mütevazi Komul şehrinde akisler yaptı . Oradaki ırkdaşlarda başlayan uyanıklık umumî bir ihtilâl şeklini alarak bütün Çin Türkistanını kapladı .

Başka bir tarafta , on üç senedenberi ümitli bir sabrile kerhen Fransız idare ve esaretine tahammül gösteren Sancak Türkleri kanlı istiklâl mücadelesi e giriştiler .

Bu gibi hareketler esir Türklük âleminin başka yerlerindede ceryan ediyor . Tarihin bir tekerrürden ibaret olduğu gözle görülecek kadar aşikâr olmaya başladı . On beşinci asırda Aksaktemurdan sonra yavaş yavaş başlayan Türk milletinin inhitatı , Osmanlı imparatörlüğünün inkıraziyle nihayet bularak Garp Türklerinin basübadelmevtiyle yeni bir tarihin yükselme devrine giriyor .

20 inci asrın karekteri incelenirse milletler arasında kan poletikasının emperializm ihtiraslarından daha üstün mevki aldığı göze çarpar. Bu milliyet rabıtalarına yalnız Avrupada Almanlar değil , Asya ve Afrikadaki araplar bile kuvvetle bağlandılar .

Osmanlı imparatörlüğü ve hilâfeti Panislamizm siyasetiyle beraber yıkıldıktan sonra tek bir Türk milletinden ibaret kalan Türkiyede milliyet cereyanları tarih , dil gibi esaslarla ilmî bir şekilde cereyana istikamet bularak milletler arası siyasetin verdiği imkân nisbetinde ana vatandan hariç Türklerle maddî , manevî alâka peyda etti .

Avrupada Almanlar ırkdaşları Avusturyalılarla birleşerek meydana daha muazzam bir millet kütlesi getirmek için Pancermanizm siyaseti , Asyada daha dün hakimiyetimiz altından kurtulan Araplar bütün ırkdaşlariyle birleşerek bir Arap federasyonu yapmak için Pan arabizm ideali peşinde koşuyorlar .

Bu yüksek ülküye lâyik olan Almanlardan sarfınazar , Irak gibi henüz yarı müs-

Bu gün

Büyük Bayram için — Vehbi Cem Aşkun

Bu gün Türkün bahtına bir güneş gibi doğdu,
Yüzyıllarca beklenen utkuya bu gün erdik!
Karanlığı vatanda bu gün yok etti, boğdu,
Bu gün çökmüş bir yurda yeni baştan can verdik!.

* * *

Basıp harabesine saray, saltanat, tacın,
Bu çöküntü üstünden bir şimşek gibi aktık.
Koşuyoruz yolunda ışıkli bir amacın,
Bu gün, her geriliği arkamızda bıraktık!..

takil bir tek hükûmete malik olan esir Araplar için bile bu gaye ve teşebbüs şayanı istihfaf görülmemelidir.

Genel savaştan evvel bu gibi kendi kudretinden büyük işlere girişip, büyük emeller taşıyan milletlerin hülyalı ülkülerine "Megaloidea" denilirdi. Fakat genel savaş osmanlı imparatörlüğünü temelinden yıktıktan sonra arsası üzerinde altı Arap hükûmetinin birden kurulması bu gibi muazzam millî hülyaların bir veya iki ömre bedel çetin şeraitli zaman ve mesaiye muhtaç olmayup ancak genel bir kargaşalığın çıkmasına vabeste olduğunu gösterdi.

Garp Türklerinin yaptığı basübadelmevt dünya Türklüğüne bir örnek ve ibret olduğundan onlarda bir uyanıklık hasıl etmiş ve içinde bulundukları vaziyeti öğretmiştir.

Atatürkün Türk tarihinde açtığı yeni faslın gidişine göre şimdiden bir hüküm vermek icabederse çok geçmeden Türk milletinin vaziyeti tanınmayacak bir şekilde değişerek dünyanın büyük ve kesif milletleri arasında mühim bir mevki alacaktır.

O mes'ut günde tarih bir daha tekerrür ederek bizi maziye ircâ edecek ve idealist Türk gençliği, asırlarca kabirlerinde rahatsız yatan atalarına karşı düşmüş olduğu mahcup vaziyetten ancak o zaman kurtulmuş olacaktır.

Ulusal Eğitim Alanında öğretmene Düşen ödev

OĞUZ ÇÖRÜŞ

Terbiyenin tarifi beşer tefekkürünün doğduğu çağdan bu güne kadar kalıptan kalıba düşmüş ve dökülmüştür. Her mütefekkir veya her terbiyeci devrinin ve içinde yaşadığı sosyetenin ihtiyaçlarına uyacak bir şekilde tarif etmiye çalışmıştır ve böyle olması gayet tabiîdir. Terbiyenin tarifinin, terbiyenin gayesinden doğduğu hepimizce malûm olan bir şeydir. Binaenaleyh dünkü sosyetenin terbiyeden beklediği gaye ile bu günkü sosyetenin terbiyeden beklediği gaye ayrı ayrı şeylerdir. Teşkilât itibariyle gayet basit bir çehre arzeden ibtidai sosyetenin terbiye gayesi adam yetiştirmekti. Bu gayeye varmak için kullanılan vasıtalar da hiç şüphesiz sade idi. Sosyetenin dayandığı kıymetler ve yaşamakla beraber yükselmek yolunda duyduğu ihtiyaçlar mürekkepleştikçe; hülâsa insanla tabiat arasındaki mücadele arttıkca terbiyenin gayesile beraber vasıtaları da mürekkepleşti. İnsanın insanla, sosyetenin insan ve sosyete ile olan münasibetinin artması bunu bir derece kuvvetlendirdi.

Bu günkü okulun terbiye gayelerine irişmek için kullandığı vasıtalardan biri ve hatta birincisi tedristir. Demek oluyor ki tedris bir gaye olmaktan ziyade bir vasıtadır. Çocuğu okutmak vazifesini omuzlarına almış olan Öğretmen bu işin yanında ve bununla beraber birde eğitmenlik işi olduğunu asla unutmamalıdır. O halde Öğretmen denilen münevver ayni zamanda bir eğitmendir.

Telkin ve şuurlu taklit gibi hassalardan da son derece istifade eden öğretmen kendisini insanlık ve ulusal eğitim işinin bir çok yerlerinde çocuğa örnek olarak verebileceği gibi, ulusal tarihin zaferlerini ulusal eserleri ve bu eserlerin ulusal mefkure ile yuğrulmuş olan şahsiyetlerini dersine ve konuşmalarına mihver yapmak suretile onlardaki ulusal şahsiyet nüvesini filizlendirmiş ve geliştirmiş olacaktır. Ulusal karakteri kuvvetlenmiş olan çocuk ulusal eğitimin çemberinden geçmiş demektir ki ulus için, ülke için ve nihayet bayrak için artık tam bir vatandaş, mütekamil bir insan sayılır...

Ulus ve ulusallık mefhumlarının insanın doğuşu ile ve yahut ondan şu kadar zaman sonra başladığı hakkında tam bir fikrimiz yoksada, insan denilen yaratık yer yüzünden silinmedikçe kalplerden ve kafalardan kalkacağına inanımız yoktur.

On sekizinci asrın tefekkür tarihini değerli düşünüşlerile genişleten ünlü Alman filozofu Fihte hayatının bir çağına kadar kozmopolit yaşadı. Vaktaki Fransız süvarileri Berlin sokaklarında at oynatmıya başladılar, Vaktaki Fransız askerleri almanlığı ve Alman mefküresini ayak altına aldılar büyük mütefekkir bir an içinde kozmopolitlikten

Yayla Dilberi

Hail Gürpınar

Çağıldayan sulardan durudur sesin ,
Venüsdan güzelsin melekmi nesin ,
Gönüller coşturan dir efsanesin ,
Ey yaylâ dilberi , Yayla dilberi ...

Sordumda ben seni hazan yeline ,
Dediki sendemi düştün eline .
Sendemi tutkunsun ipek teline ,
O altın sarısı saçlı dilberin !..

Şimdi bir köz oldu o gönül çimi ,
Aşkının avuşu sardı içimi ,
Günümün , gecemin düzen biçimi ,
Bozuldu bak sensiz yayla dilberi !..

sıyrılarak ender bir milliyetperver oldu. 1814 yılında bir Alman Generalının askerile birlikte Ren nehrini geçtiğini gören Fihte hayatının bu çok ehemmiyetli olan dönüm noktâsından itibaren Alman gençliğine durmak ve dinlenmek bilmiyen sesile milliyetçilik sahasında haykırdı . Milliyet fikrini ve heyecanını kendinde uyandır, millet ve milliyet sevgisini kalbinde ateşle ! . İcabederse bu yolda feda ol, canını kurban ver! Taki senin hayatın milletinin bakasında ebediyete ersin! diyen filozof hayatının olgunluk çağında Ulusal devrimlerin ölmez kahramanları arasına katıldı .

Büyük Türk devrimi yine milliyetçilik esaslarına dayanarak doğmuş, büyümüş ve muzaffer olmuştur. Türk camiasını Büyük Önderin etrafına toplıyan yegâne kuvvet milliyet duygusudur .

Yaşıyan ve yaşadıkça gelişen Devrimin yürümesini damarlarını dolduran kan temin edecektir. Türk öğretmeni ve eğitmeni Türk çocuğunun damarlarındaki asil kanı bu yola akıtmak ve onun temiz yüreğini bu kanla doldurup taşırmak işile yüklüdür .

BAFRA TARİHİ
ARAŞTIRMALARI

Halkevi D . T . E . incelemelerinden

Mahmut ÜSTÜNER

12

Bu katli amların yapıldığı diğer köyleri de sırasiyle şu şekilde sayabiliriz .

1 — Çağşur , Sarpun , Koşaca , Kuşkayası , İnözü , Düzköy , Çalköy , Ayazma , Köseli , Sarıköy , Engiz, Hecinli , Karaköy, Mermer kasnakcı ve saire ... bunlar (500) nüfustan ve (200) haneden fazla olan yukarı mıntaka tütüncü köylerimizdendir.

Diğer, gerek hane ve gerek nüfus itibariyle daha ufak olanlardan bir kaçınıda burada zikredelim :

1 — Galaba , Lengerli , Kocahüseyin deresi , Elalan , Eynegazi , Yigitalan , Sarmaşık ve Çorak mıntakasındaki mütaaddit mahalle ve çiftliklerle girne çakalbükü köyüde Pontus çeteleri tarafından kâmilen yakılmış ve taş taş üstüne yığılmış ve ahalisi sokak ortasında kalmıştır .

Türk milleti verlığına kast etmek isteyenlerle boğazlaşırken kendi ekmeğiyle yetişen ve mütevazi gölgesi altında hayat bulan bu namert kitlenin kahbece savletleriyle böylece arkadan vuruluyordu .

Bu şakiler cür'etlerini o kadar artırmışlardiki o sırada havalî kumandanı bulunan Ali Riza paşaya bile tehdit mektubü göndermekten çekinmemişlerdi .

Ordu kumandanlığının gördüğü lüzum üzerine (Nebiyen) eteklerindeki köylerin halkı kasaba civarına muvakkaten iskân edilmişlerdi . Bu suretle daha geniş bir sahada serbest kalan (Pontus) eşkiyası hükûmet nüfuzunun yetişemediği bu yerlerde ekiyorlar , biçiyorlar ve fırsat buldukça Türk köylerini basarak talan ediyorlardı . Geniş hayvan meralarından sürüp getirdikleri sığır , manda gibi memleketin yerli servetini kayıtsızca imha ediyorlardı .

Eskidenberi bu gibi hayvanatın bolluğu ve cinsindeki eyiliği ile şöhret bulan çorak köylerimiz bu suretle bu mazhariyetlerini kaybetmişlerdi .

Civar vilâyetlere hayvan ihraç eden kazamız bu gün bu sebebledirki çift hayvanatını bile hariçten tedarik etmektedir .

Erkeğini yurdun müdafaasına gönderen Türk kızı bir lokma ekmeği için sabanına

sarılırken karşısında (Pontus) çetesinin süngüsünü buluyordu .

Süpürkelik tohumile karıştırtıdığı mısır somağını üğüdecek yakın değirmenlerin yakıldığını görüyor , açlık , korku , bakımsızlıktan doğan hastalıklarla can veriyordu . Ve bu vahşiyane hareketler kasabayı sonsuz bir korku içinde yaşatıyordu . Her gün rumlar tarafından uydurulan havadislerle herkesin âsabı bitiyor , eriyordu . Her akşam (Pontus) eşkiyasının kasabayı basacağından bahsediliyordu . O zamanki rumlar kendilerini o kadar hâkim görüyorlardıki yakın gördükleri Türk dostlarına muhtemel her hangi bir hadisede kendilerine iltica edilmesini söylemekten çekinmiyorlardı .

Büyük harbin bünyemizde açtığı felâketler yetişmiyormuş gibi bu anasının doğurdukları müşkilât memleketteki iktisadî hareketide haman haman kökünden yok etmişidi .

İhraç emtiasını pontuscuların yolları tutmasından sevk edemiyen ve muhtaç olduğu yiyeceğini bu sebeble getirdemiyen zavallı memleket cidden çok acı içinde idi .

Bu gün bir metrosu (25) kuruşa alınan bir basmanın arşunu (68 santimi) 130 — 150 kuruş arasında satılıyordu . Halk patatesle karışık olan ekmeğinin kilosunu (60) kuruşa yirken , sırtına giyeceği en basit bir kabut bezinin metrosuna (120) kuruş verirken kendi sâyinin hiç bir değeri yoktu . Esasen zürra olan halkımız pontus eşkiyası sebebile kasabaya iltica ederek güvendiği mesaisininde hiç olduğunu görmekle daha çok meyustu .

Bir tütün amelesinin gündeliği (7,5) (10) kuruş arasında idi .

Bu gayrı tabiî haller bazı mesleklerde doğurmuştu . Sokak başlarında çarşafına bürünmüş evinde yaptığı ekmeğini satan Türk kadınlarına tesadüf ediliyordu .

İşte bu şerait altında büyük harp bitti. Bir gün mekteble beraber hükûmet önüne gitmiştik . Başlarında birde Papas bulunduğu halde bir yığın rum çetesinin tepeden tırnağa kadar silâhlı olduğu halde mevki aldıklarını görmüştüm . Kaymakamın bir hitabesile artık husumetin kalktığına inanan çocuk gönlüm o günki felâketin büyüklüğünü kavrayamamıştı . Büyüklerimizin yeisle , teessürle anlattıkları şube dairesindeki silâhlârın teslimi , İngiliz hintli efradının gelişleri , düşman zabitlerinin halka yaptıkları hakaret çok tahammülsüz idi .

İçin için kaynayarak bir tevakkuf devresi geçiren Türk ulusu bütün bunlara sabrediyordu . Bir yay gibi gerilen sinirler ok atıcının tediği çekmesini bekliyordu .

Bu sıralarda İlçemizde geçen vak'alardan bazılarını burada anlatacağız.

Bitmedi

Mignon

Yazan : Volfgang Ghöte   Nakleden : K. DEMİRKAN

(Bu şiir gothenin « Vilhelm meister » isimli kitabıudan alınmıştır .
Bu eserin kahramanlarından İtalyalı bir kız olan mignon , bir canbaz kumpanyası tarafından kaçırılmıştır . «Vilhelm meister» ismindeki adam , kızı bu kumpanyadan alarak memleketine götürmüştür . Bu şiir Mignon tarafından , memleketini anlatmak maksadıyle « Vilhelm meister » e söyleniyor .)

O yurdu bilirmisin ; limonlar çiçek açar ,
Koyu yapraklarında portakallar renk saçar .
Hafif serin bir rüzgâr eser göklerden eser ,
Sakin sakin dururlar mersinler ve defneler .

Oraya ah oraya bilir misin o ili ,
Sevgili beraberce seninle gidelim mi ?
Evi bilir misinki ; sütunlardadır damı ,
Parıldamaktadır ne varsa , salon , odamı ,

Ve haykeller dururlar ve bakarlar insana .
Zavallı çocukcağız neler yaptılar sana ,
Oraya ah oraya bilir misin o ili ,
Koruyucum seninle beraber gidelim mi ?

Bilirmisin o dağı , bulutla çıkan yolu ,
Yolcu bir yol arıyor , ortalık sisle dolu .
Mağralarda dragonun eski nesli yaşıyor .
Şelâle kayalara hücum edip aşıyor .

Oraya ah oraya , orayı bilir misin ,
Yollarımız gidiyor baba gönderir misin ?...

Tasarruf Haftası Münasibetile

Cudi Sezener

Yaşadığımız Tasarruf haftasının yedi yıllık değerini içimizde anlamiyanımız yoktur. ancak hepimizin bildiği bu memleket davası hakkında kıymetlı hatıralarımızda bir kaç nöktayı canlandırabilirsem müsterih olacağım.

bu itibarla bildiklerimizi, duyuşlarımızı bu dava uğrunda bir an için olsun tekrarlamak bu haftanın Tasarruf haftası olarak ad almasındaki amaca ulaşmamıza belki bizi bir az daha yaklaştırmağa yardım edecektir umuyorum.

Biliyoruzki cihan bir kaç seneden beri haman eşsiz denebilecek derecede bir sıkıntı içerisinde çırpınmaktadır.

Bütün fertlerin, Cemiyet ve teşekküllerin ve nihayet devletlerin huzur, neş'e ve istirahatını kaçıran, bir yılan gibi etrafımızı saran buhran mücadelesiz bırakılmağa gelmiyen bir afettir. bu sıkıntının yer yer sebepleri, başlayış ve sirayet tarzları, yaptığı tazyik yine her memleketin piyasa hacim ve Finansal durumlarına göre değişiktir. İşte bütün dünya ekonomi ve Malî muvazenesinin bozulmasından ileri gelen bu çöküntü, istihsal, üretim ile istihlâk yani bir anlayışa göre idhalât ile ihracat arasındaki ibrenin hayret verici bir mikyas arz etmesinin neticesidir.

bunun önüne geçmek için her devlet Gümrük kapılarını kapadı ve herkes tış piyasalara muhtaç olmadan ihtiyaçlarını içten tedarik etmek gayretine düştü. bu sırada Türkiyemizin vaz'iyeti de şüphesiz değişti.

Türkiye zaten Osmanlı İmpratorluğu zamanında avrupanın kullandığı bir müstemlikeden başka bir şey değildi. Osmanlı impratorluğuna cebren kabul ettirilen Gümrük sistemi; her ecnebi malının kolayca memleketimize girmesine müsait bir şekilde ve hiç bir Millîsanayi ve varlığın doğmasına imkân vermiyecek bir ağırlıkta idi. bu; cebri, iktisadî Liberalizm zaten impratorluğu parçaliyor. ve bu meyanda bizi de fakrü sefalete sürükliyordu. böyle diri diri kapitulasyonluk çukuruna gömülmüş bir millet nihayet: Çankayada akisler yapan bir irade ve bir ilâhî kudret ve kuvvetile birden diptiri oldu. kendini asırlardanberi bağliyan esaret zincirini kırdı, parçaladı ve asil olan benliğini kurtardı, yep yeni bir birlik vucude getirdi. meydana çıkan bu yeni Cemiyet başlangıçda eli avucu boşalmış hazinesi süprülmüş, evi bacası sönmüş, yiyecek ve giyeceği kalmamış çır çiplak bir halde işe başladı. O zaman vaziyetimizin ne kadar müşkil ve nazik olduğunu takdir etmeyenimiz kalmamıştır.

Bir taraftan tış pazarlarda mallarının sürümünü temin eden yabancı istihsalciler asrın, tam cihazlı Modern vasıtalarile hazırlanırken diğer taraftan bizde ne teşkilât, ne vesait ve nede böyle bir rekabet sahasına mal sürümü yapacak cesaret yoktu. Yani Osmanlı imparatorluğundan tevarüs ettiğimiz çıplaklık ve yokluktan başka göze çarpan ne vardı?

Hal böyle iken neler yapmadık, ne Fabrikalar, demir yolları kurmadık, ne madenler işletmedik.. bunula beraber şu muhakkak ki henüz teşkilâtlanmış sayılmayız. Bunun için her şeyden evvel bizi siyasî ve iktisadî yıkılıştan koruyacak olan ve her Türkün en yüksek dikkat ve en büyük gayretini sarf ederek devletin kurduğu ve kuracağı Millî iktisat nizamını muntazam ve pürüzsüz bir surette şahsında, evinde, muhitinde, içinde tatbik ve takip etmekte titiz olması tek esastır. Malûmdurki Millî iktisadın gâyene sermayesi ferdin tasarrufdur. Fuzulî sarfiyat, yalnız gelire kazanac dokunmakla kalmaz. Sermayeyi krediyi mahv eder ve insanı iflâsa sefalete götürür.

Bugün takip olunan iktisat sistemimizde maliyet fiyatını en asgarî bir hadde indirmek suretile fazla istihsal yapmak ve bu suretle tış pazarlarda sürüm temin edip tutunmaktır. bu da bir az yerli malı kullanmakla kabildir.

Yerli malı kullanmak yalnız ahlâkî, vatanî, insanî bir fedakârlık ve âlicenaplık değildir. aynı zamanda fertlerin, her birimizin menfaatlarını temin ve himaye eden bir esastır. ne kadar fazla yerli malı kullanırsak ve mihaniki bir şekilde alıştığımız ve alışacağımız bu itiyadı daima ararsak bunları hazırliyan müstahsil vatandaşlarımıza o kadar iyi ve geniş iş sahası hazırlamış ve o kadar kazanç ve istihsal imkânı vermiş oluruz.

Metin bir iktisat ve tasarruf seciyesi yaratılmak istenilirken bir çok zahmet ve meşakkatlere mukabil elpe edilen cuz'î paranın da şuursuzca şuraya, buraya saçılarak israf edilmesinin ahlâkan ne kadar çirkin, iktisaden ne kadar tehlikeli ve muzur olduğunu hatırdan çıkarmamaliyız. Tasarrnf dediğimiz bu dava bir hünerdir. ve bütün hünerler gibi bunun da öğrenilmesi lâzım gelir. Bugün Tasarruf nasıl yapabilirim diye düşünüp buna müsbet ve iyi bir cevap veren belki azdır.

Bir kerre Tasarrufun ihtiyaçlarımızla çok sıkı bir bağı vardır. İhtiyaç Elâstıkidir. yani ne kadar genişlemeğe müsaitse o kadarda daralmağa mütemayildir.

Herkes para biriktirmeyi bir itiyad haline koyarsa aceba tam tasarruf yapmış olacakmıdır? belki hayır!.. Çünkü asıl Tasarrufun mana ve hüneri bu birikintileri sarf etmekteki titizliktedir. Bu toplanmalarla ihtiyaçlarımızdan birini karşılarken dikkat edeceğimiz pek mühim ve ince bir nokta vardır:

İhtiyacımızı karşılıyan eşyanın memleket ve millet emeğiyle yuğurulan hamurdan olması asıldir. Binaenaleyh tasarruf bir manada da sarf etmenin ilmini bilmek demek oluyor ki bizim için de dava

mevzuu esasen budur.

Tasarruf yalnız para biriktirmek demek değildir.

Anlatmak ve tekrar hatıra getirmek istediğim şey zamanda tasarruf, Nüfusta tasarruf, istihlâkte tasarruf meselesidir.

Netice dayanacağımız nokta şudur:

Dâvamız her şeyden evvel bir terbiye işidir. Bu terbiyeyi dil ve elimizde olduğu kadar kafa ve şuurumuzda da yerleştirmemiz ve bir alışkanlık yani bir itiyat meydana getirmemiz şarttır. Her itiyat gibi bu da mümarese zaman ve emek, netice itibarile de para sarfını mucip olacaktır. Tabî, bu gayet zaruridir. Çünki her itiyada bir mümareseden geçilir. Mümarese israf itiyat tasarruftur.

Çocuklarımız kumbaralarına atacakları paranın küçüklük ve büyüklüğüne ehemmiyet vermiyerek biriktirmenin eyi bir hareket olduğunu öğrenmek ve ona alışmak gayesile hareket etmelidir. Büyüklerimiz de böyle. Cepte sandıkta küpte para tutmak devri geçmiştir.

Fertlerin en küçük kese muhteviyatı bile Bankalara toplanıp memleketin hareket ve devreden yaratıcı kuvvet ve kutretli serveti böylelikle hasıl olmalıdır.

Biz, artık cihanın en ufak kem nazarına müsamaha gösterecek uysallıkta değiliz.

Biz, yıktığımız ve altımızda enkazından eser kalmıyan koskoca bir imparatorluğun kefeni içinde senelerce temiz hislerini besleyen ve Anadolusuna girdiği kadar asil ve vakur olan bir milletiz.

Biz, kem gözle bakanları eritecek hararette kaynayan ve kaynaşan bir milletiz.

Biz, Vatan ve milletin yüksek menfaatları mevzubahs olduğu zaman fedakârlıklarımızı nerelere kadar götürdüğümüzü yakın tarih sahifelerine altın kalemle yazdırmış bir milletiz.

Biz, nihayet: Eşsiz Ulu Atatürk'ün işaretine doğru akıp gitmekten zevk alan ve bununla mes'ut ve bahtiyar olan bir kütleyiz.

Bu itibarla yerli malı kullanma tasarruf ve alışkanlığını da her başardığımız iş gibi başarmaya azmetmeliyiz.

Beşikteki yavrudan ihtiyarlara kadar 17 milyon Türk ayni hisle Atasına, Ulu Önderine bağlılını bu vadideki başarisile isbat edecektir.

MENDİL

Sefer Aytekin

İstırabı duyan dil
Bir karış keten mendil
Murad derdi atmaksa
Gönlü mendillere sil

Ne dost anlar nede yar
Gönlü bir mendil kadar
Her avunan gönülde
Mendillerin eli var

Keder keskin bir satır
Dinlemez gönül hatır
İnsan ancak içini
Mendillere anlatır

Gam vurursa insana
Ağlatır yana yana
İşte o zaman mendil
Kalbi temiz bir ana

YAZAN
Vehbi Cem Aşkun

Türk Devrimi

— 3 —

Ulusal Piyes

3 Tablo
3 Perde

Zeynep — Abla sen korkma enişteme bir şey olmaz. Bu savaş başka savaş onlara benzemez.

Hatice — Savaşın başkası olur mu bire Zeynep.

Zeynep — Olur niye olmasın.

Ayşe — Zeynep doğru söyliyor. Ben şimdiye kadar böyle karının, kişinin birlik çalıştığını görmemiştim. savaş açılır. erkekler çeker giderdi. artık kaç yıldan gelir orasını tanrı bilir.

Hatice — Bunun uzamıyacağını ne biliyorsunuz.

Ayşe — Bu uzamaz kızım. dedimya hazırlığı başka, ben sonuçtan çok umutluyum.

KAPU VURULUR

Ayşe — Acap kimola?

Hatice — Kimolacak komşulardan biridir. yad döğüşüne benze miyor.

Ayşe — Zeynep, kalk bakı ver bakalım kimmiş.

Zeynep çıkar ve bir az sonra
Nazik hanımla içeri girer.

II

Evvelkiler, Nazik hanım

Nazik hanım — Kolay gele daha bitmedi mi?

Ayşe — Yanındaki boş minderi göstererek:
Ömrün çok olsun şöyle buyur.

Hatice — Kusura bakma Nazik abla yerimden kalkamadım ama, artık ne yapalım elimizdekileri pek evediyorlar. bir an evel başarmağa çalışıyoruz.

Nazik hanım — Zararı yok ben il değilim.

Ayşe — Sizinkiler ne yapıyor, baş ettiler mi?

Nazik hanım — Nerede onlarda sizin gibi çala kamçı çalışıyorlar. başka işe baktıkları yok. bütün iş, güç benimle annemin üzerinde, akşama kadar canımız çıkıyor.

Aakası var

HABERLER

Ulusal Ekonomi ve Artırma Kurumu

Geçen sayımızda yapılacağını bildirdiğimiz ulusal ekonomi ve artırma kurumu Bafra kolu kongresi Belediye salonunda kaymakam M. N. Akerin başkanlığında toplanmış ve yeni yönetim kurulunu seçmiştir.

Yeni kurul derhal çalışmaya başlamıştır.

7 inci Artırma ve Yerli Malı haftası

7 inci Artırma ve yerli malı haftası, çok canlı ve muvaffakıyetli geçmiştir. Bunun için Halkevinde kaymakam M. N. Akerin başkanlığında genel bir toplantı yapılmış ve programın ana hatları çizilerek bir miteko ayrılmıştır.

Hazırlanan proğram vaktında dağıldığı için bütün halk hazırlanmış, her taraf afişler ve öğütlerle süslenmiş buluniyordu. Hafta başlamadan bir gün önce Evimiz hoperlörü ile hafta hakkında neşriyat yapılmıştır. İlk günü, Cumhuriyet alanında bütün işyarlar, parti ve halkevi, esnaf kurumları, bütün mektepliler ve büyük bir halk kütlesi toplanarak miting yapmıştır. Halkevi bandosunun çaldığı İstiklâl marşından sonra İlçebay M. N. Aker kürsiye gelerek kıymetli bir hitabe ile toplantıyı açmıştır. Bundansonra ulusal ekonomi ve artırma kurumu başkanı S. Dönüm haftanın gayesi hakkında güzel bir söylev vermiş ve bunu mekteplilerimizin şiirleri takip etmiştir.

Bundan sonra önde bando olduğu halde bir geçit resmi yapılmış, Belediye ve Parti kurağı önünden dolaşılarak merkez okulu önüde dağılmıştır.

Öyleden sonra Halkevinde radyodan ve Cumhuriyet alanında hoparlörle sayın Başvekilimiz İsmet İnönünün nutukları dinlenilmiştir.

Diğer günlerde kahvelerde, sinemada artırma ve yerli malları hakkında söylevler verilmiş ve orta okul talebeleri tarafından Evimiz salonunda (Haftamızı yaşiyoruz) adlı piyes temsil edilmiştir.

Hafta sonunda Halkevi hafta onuruna bir âile toplantısı tertip etmiş, Evin ar ve gösterit kollarının katıldığı bu toplantıda çok eğlenilmiştir. Kurum başkanı kısa bir söylev vermiş ve davetlilere ev tarafından üzüm, incir ikram edilmiştir. Toplantı neş'e içinde geç vakta kadar devam etmiştir.

Hafta içinde bütün kahvelerde, evlerde çay ve kahve yerine yemiş verilmesi temin olunmuştur.

Hülâsa : 7 inci artırma ve yerli malı haftamız geçen yıllara nisbetle daha çok iyi ve verimli geçmiştir.

İtizar

Yazılarımızın çokluğundan ötürü (Güçlü bir devrim), (Sıtma öğütleri) ve (Melek) yazılarımıza devam edilememiştir.

Sayın okuyucularımızdan özür dileriz.

TÜRKİYE
10
PARA
POSTALA